

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

BM-II.059.1.464.2026

Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Pan

Włodzimierz Czarzasty

Marszałek Sejmu

Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 18847 Pani Posłanki Małgorzaty Pępek, w sprawie wypracowania rozwiązań dotyczących wypłaty świadczeń emerytalnych osobom podlegającym równolegle ubezpieczeniom w ZUS i KRUS, proszę przyjąć poniższe informacje.

Sytuacja osób, które w okresie aktywności zawodowej podlegały zarówno ubezpieczeniu społecznemu w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych, jak i ubezpieczeniu społecznemu rolników w Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, została uregulowana w przepisach ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2025 r. poz. 1749, z późn. zm.) oraz ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2025 r. poz. 1770).

Obowiązujące przepisy nie przewidują jednolitych zasad dotyczących zbiegu świadczeń z systemu powszechnego i rolniczego dla wszystkich ubezpieczonych. Zakres uprawnień zależy przede wszystkim od daty urodzenia ubezpieczonego oraz spełnienia określonych ustawowo warunków uzyskania prawa do emerytury.

W przypadku osób urodzonych przed 1 stycznia 1949 r. ustawodawca przewidział możliwość uwzględniania okresów ubezpieczenia w drugim systemie przy ustalaniu prawa do świadczenia. Zgodnie z art. 20 ust. 1 pkt 3 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników do okresów ubezpieczenia wymaganych do przyznania emerytury rolniczej zalicza się m.in. okresy, od których zależy prawo do emerytury pracowniczej wypłacanej przez ZUS, jeżeli nie zostały one wcześniej uwzględnione przy ustalaniu prawa do innego świadczenia.

Analogiczne rozwiązania obowiązują w systemie powszechnym. W przypadku osób urodzonych przed 1 stycznia 1949 r. okresy ubezpieczenia w KRUS mogą być uwzględniane przy ustalaniu prawa do emerytury na podstawie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Jeżeli okresy te nie zostały wykorzystane do uzupełnienia brakującego stażu wymaganego do nabycia prawa do świadczenia, emerytura może zostać zwiększona na wniosek zainteresowanego – emerytura rolnicza na podstawie art. 25 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, natomiast emerytura pracownicza na podstawie art. 56 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Odmienne zasady dotyczą osób urodzonych po 31 grudnia 1948 r., które zostały objęte reformą systemu emerytalnego wprowadzoną w 1999 r. W tej grupie obowiązuje zasada odrębności systemów ubezpieczeniowych. Prawo do emerytury z FUS ustalane jest na podstawie zgromadzonych składek w systemie powszechnym, natomiast prawo do emerytury rolniczej zależy od posiadania wymaganego okresu ubezpieczenia rolniczego.

Oznacza to, że osoba urodzona po 31 grudnia 1948 r., która spełnia warunki uzyskania emerytury z obu systemów, może otrzymywać zarówno emeryturę z FUS, jak i emeryturę rolniczą z KRUS. Z drugiej strony okresy ubezpieczenia w KRUS nie są uwzględniane przy ustalaniu wysokości emerytury z FUS, a okresy ubezpieczenia w ZUS nie zwiększają stażu wymaganego do uzyskania emerytury rolniczej. Osobie uprawnionej do emerytury z FUS, która posiada okresy ubezpieczenia rolniczego krótsze niż wymagane do uzyskania emerytury rolniczej, może zostać przyznane zwiększenie z tytułu opłacania składek na ubezpieczenie społeczne rolników. Zwiększenie to ustalane jest według zasad określonych w przepisach dotyczących części składkowej emerytury rolniczej, na podstawie zaświadczenia KRUS o okresach opłacania składek.

Odnosząc się do pytania dotyczącego możliwości wypracowania modelu umożliwiającego uwzględnienie składek odprowadzanych równoległe do ZUS oraz KRUS, należy wskazać, że obowiązujące przepisy zawierają w tym zakresie stosowne regulacje.

Co do analizy skali zjawiska dotyczącego osób posiadających okresy ubezpieczenia zarówno w systemie powszechnym, jak i rolniczym, należy wskazać, że w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej podjęto działania mające na celu kompleksowe rozpoznanie tego zagadnienia. We wrześniu 2024 r. Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej zwrócił się do Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Ministra Obrony Narodowej, Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych oraz Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego z prośbą o przedstawienie informacji na temat obowiązujących regulacji, skali zjawiska oraz potencjalnych skutków ewentualnych zmian.

W ramach prowadzonych analiz zgromadzono dane dotyczące liczby osób, których sytuacja mogłaby ulec zmianie w przypadku wprowadzenia możliwości pobierania świadczeń z obu systemów. Z informacji przekazanych przez ZUS wynika, że około 3 tys. osób urodzonych przed 1 stycznia 1949 r. ma ustalone, lecz zawieszone świadczenie z ZUS z uwagi na pobieranie emerytury z KRUS. Szacowany koszt umożliwienia tej grupie pobierania świadczeń z obu systemów wyniosłby około 67,2 mln zł rocznie.

Z kolei KRUS wskazał, że około 1 728 osób spełnia warunki do uzyskania emerytur z obu systemów, natomiast około 62 958 osób posiada zbyt krótki okres ubezpieczenia w systemie powszechnym, aby nabyć prawo do emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Jednocześnie liczba zawieszonych emerytur rolniczych osób urodzonych przed 1 stycznia 1949 r. wynosi około 79 tys., a koszt ich potencjalnej wypłaty oszacowano na około 2 mld zł rocznie. Zebrane dane ilustrują skalę omawianego zjawiska i stanowią podstawę do dalszej analizy zasadności ewentualnych zmian legislacyjnych.

Kierownictwo Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej kontynuuje analizę omawianego zagadnienia, mając na uwadze zarówno potrzebę zapewnienia adekwatności i sprawiedliwości systemu emerytalnego, jak i konieczność zachowania jego stabilności finansowej. Jednocześnie należy zaznaczyć, że kwestie dotyczące konstrukcji świadczeń emerytalnych w systemie ubezpieczenia społecznego rolników pozostają we właściwości Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Odnosząc się do kwestii działań podejmowanych w celu wyeliminowania potencjalnych niejasności interpretacyjnych oraz ograniczenia występowania barier o charakterze systemowym, należy wskazać, że organy rentowe realizują powierzone im zadania w granicach obowiązujących przepisów prawa oraz kompetencji określonych w ustawach.

W odniesieniu do zagadnień związanych z łączeniem uprawnień do świadczeń realizowanych przez ZUS i KRUS, jak również w zakresie procedur dotyczących wzajemnego rozpoznawania uprawnień i wymiany informacji pomiędzy właściwymi organami, nie zidentyfikowano problemów o charakterze systemowym. Jednocześnie należy wskazać, że sprawy indywidualne, w których pojawiają się wątpliwości dotyczące realizacji uprawnień lub sposobu prowadzenia postępowania, są kierowane w trybie nadzoru do właściwych instytucji celem dokonania niezbędnych wyjaśnień, podjęcia stosownych działań oraz zapewnienia zainteresowanemu informacji o sposobie rozpatrzenia sprawy.

Postępowanie w sprawie ustalenia prawa do świadczenia wszczynane jest co do zasady na wniosek osoby zainteresowanej, która zobowiązana jest do przedłożenia kompletu dokumentów i dowodów potwierdzających spełnienie warunków wymaganych do przyznania świadczenia. Zakres i kompletność przedstawionej dokumentacji mają znaczenie dla prawidłowego ustalenia stanu faktycznego oraz wydania rozstrzygnięcia przez właściwy organ.

Organy rentowe, w ramach przyznanych im kompetencji, podejmują działania mające na celu zapewnienie prawidłowej i jednolitej realizacji przepisów oraz udzielają niezbędnych wyjaśnień osobom zainteresowanym w zakresie prowadzonych postępowań.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Małgorzata Baranowska

Podsekretarz Stanu

/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/